

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 63/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a maloletej sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], obe zastúpené advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 5 Em 1/2019-106 z 2. decembra 2020 a proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 21 CoE 3/2021-237 z 8. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky (matka a jej maloletá dcéra, pozn.) sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a požadujú priznať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých uznesení vyplýva, že Okresný súd Nitra rozsudkom č. k. 24 P 352/2016 z 25. januára 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6 CoP 21/2018 z 27. júna 2018, právoplatným 30. júla 2018 (ďalej spolu aj „rozhodnutie o úprave styku“ alebo „exekučný titul“), upravil styk otca s maloletou sťažovateľkou.

3. Okresný súd následne na návrh otca maloletej, ktorý bol súdu doručený 8. januára 2019, napadnutým uznesením v I. výroku nariadil výkon rozhodnutia o úprave styku a v II. výroku

ustanovil maloletej sťažovateľke na zastupovanie v konaní o výkon rozhodnutia kolízneho opatrovníka. Ešte pred nariadením výkonu rozhodnutia bola sťažovateľke doručená výzva okresného súdu č. k. 5 Em 1/2019 z 2. októbra 2020 podľa § 379 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), aby sa exekučnému titulu podrobila a ako povinná dobrovoľne plnila právoplatné rozhodnutie o úprave styku.

4. Okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal okrem iného aj zo znaleckého posudku č. 3/2020 z 30. marca 2020, ktorý bol vypracovaný v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 P 425/2018 vo veci návrhu matky a návrhu otca maloletej o zmene úpravy styku (dve spojené konania, pozn.). Okresný súd konštatoval, že v predmetnej veci považuje za preukázané, že nariadenie výkonu rozhodnutia je dôvodné, a v tejto súvislosti uviedol, že nezistil ospravedlniteľné dôvody na strane matky, pre ktoré sa styk dieťaťa s otcom nerealizuje v zmysle súdneho rozhodnutia. Oba výroky predmetného uznesenia nadobudli vykonateľnosť 10. decembra 2020 a právoplatnosť 29. decembra 2020 (I. výrok) a 10. decembra 2020 (II. výrok).

5. Uznesenie okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia sťažovateľka napadla odvolaním, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho postupom podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku v spojení s § 2 ods. 1 CMP odmietol. Krajský súd nezistil, že by bol naplnený čo i len jeden z odvolacích dôvodov podľa § 377 CMP (exekučný titul nie je vykonateľný alebo že okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti), a uzavrel, že odvolanie preto nie je prípustné. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 30. júna 2021.

6. Ústavný súd má z vlastnej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 638/2021) vedomosť, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 8 P 425/2018 bolo právoplatne skončené 5. októbra 2021 a sťažovateľka podala v predmetnej veci dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 3. decembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

7. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia a proti napadnutému uzneseniu krajského súdu o odmietnutí odvolania podali sťažovateľky túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

- a) napadnuté rozhodnutie okresného súdu nie je dostatočne (čo sa týka rozsahu a kvality) odôvodnené,
- b) okresný súd nevykonal žiadne iné dokazovanie vo vzťahu k podstatným skutočnostiam a vychádzal len z predmetného znaleckého posudku, ktorý je nezákonný a v predmetnom konaní nepoužitelný dôkaz, keďže znalkyňa nie je zapísaná v tom odvetví, ktoré by ju oprávňovalo posudok vypracovať (poradenská psychológia), a navyše, súd položil znalkyni neprípustné otázky, ktoré sú právnymi otázkami, čo považujú za zásadné pochybenie,
- c) pochybenia okresného súdu nenapravil ani krajský súd, jeho rozhodnutie je neodôvodnené, nepreskúmateľné, zjavne svojvoľné a arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľiek je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia v spojení s uznesením odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie sťažovateľky odmietnuté.

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces uznesením okresného súdu č. k. 5 Em 1/2019 z 2. decembra 2020:

10. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, I. ÚS 320/2011).

11. Vychádzajúc zo svojej judikatúry týkajúcej sa princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa porušenia označených práv sťažovateľky uznesením okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia konštatuje, že prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti bráni procesná prekážka spočívajúca v nedostatku právomoci ústavného súdu.

12. Podľa § 377 ods. 1 CMP proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia a proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia je odvolanie prípustné.

13. Inštitút odvolania zakotvený v Civilnom mimosporovom poriadku umožňoval sťažovateľke uplatniť svoje námietky proti uzneseniu okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia, čo napokon sťažovateľka učinila podaním odvolania z 18. decembra 2020, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 21 CoE 3/2021 z 8. júna 2021.

14. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, resp. iné na to príslušné orgány verejnej moci. Posúdenie namietaného rozhodnutia patrí do právomoci odvolacieho súdu, a teda jedine krajský súd bol oprávnený a zároveň povinný

poskytnúť ochranu základných práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta touto ústavnou sťažnosťou. Táto skutočnosť za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľky uplatnené proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces uznesením krajského súdu č. k. 21 CoE 3/2021 z 8. júna 2021:

16. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

17. V intenciách označenej judikatúry pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým ako súd odvolací odmietol jej odvolanie smerujúce proti uzneseniu okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia. Pritom sa ústavný súd podrobne oboznámil s obsahom oboch dotknutých rozhodnutí a zistil, že námietky sťažovateľky prezentované v ústavnej sťažnosti neobstoja, a preto je potrebné ich posúdiť ako zjavne neopodstatnené.

18. Okresný súd po oboznámení sa so správou kolízneho opatrovníka, poukazujúc na relevantnú právnu úpravu a vychádzajúc z písomných podaní otca maloletej, dospel k záveru, že existuje dôvod na nariadenie výkonu rozhodnutia, keďže otec maloletej žije v Nitre a maloletá spolu s matkou žijú v Snine a otec cestuje každé dva týždne z Nitry do Sniny, aby mohol tráviť čas s dcérou, v Humennom si za tento účelom prenajal byt, aby mal kde tráviť s dcérou čas určený súdnym rozhodnutím, znáša teda značné náklady na pohonné hmoty a platbu za byt len z dôvodu, aby mohol byť s dcérou. Zároveň považoval za preukázané, že u otca neboli zistené patologické prejavy, ktoré by boli podkladom neprimeraných reakcií, pre ktoré by maloletá otca odmietala. Napokon uviedol, že nezistil ospravedlniteľné dôvody na strane matky, pre ktoré sa styk dieťaťa s otcom nerealizuje v zmysle súdneho rozhodnutia, a preto v danej veci nariadil výkon rozhodnutia.

19. Krajský súd, posudzujúc napadnuté uznesenie okresného súdu na základe odvolania sťažovateľky, dospel k záveru, že toto je potrebné odmietnuť, pričom zdôraznil, že prípustnosť odvolania proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia je viazaná na taxatívne vymedzené odvolacie dôvody, a teda, že exekučný titul nie je vykonateľný alebo okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti v súlade s § 377 CMP. Krajský súd poukázal na ťažiskový argument sťažovateľky (odmietavý postoj maloletej vo vzťahu k otcovi vyplývajúci z ich nedostatočne vytvoreného vzájomného vzťahu), ktorý sťažovateľka považuje práve za tú okolnosť, ktorá nastala po vzniku exekučného titulu a spôsobila zánik uloženej povinnosti. V tomto kontexte však krajský súd zdôraznil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou v zmysle právoplatného rozhodnutia o úprave styku, čomu zodpovedá povinnosť matky maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a v čase začatia styku ju odovzdať otcovi a odmietavý postoj maloletej smie byť ospravedlniteľným dôvodom iba v krajných prípadoch,

pre ktorý by sťažovateľka ako povinná dobrovoľne neplnila uloženú povinnosť. Napokon krajský súd konštatoval, že aj keď sťažovateľka formálne postavila svoje odvolanie na zániku uloženej povinnosti, materiálne ho svojou odvolacou argumentáciou nenaplnila, a preto bolo potrebné jej odvolanie ako neprípustné odmietnuť.

20. Po dôkladnom preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nemožno považovať za ústavne neutržateľné. Ústavný súd nezistil, že by výklad a závery krajského súdu v napadnutom uznesení boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa nestotožnil s tvrdeniami sťažovateľky v podanom odvolaní a naopak, pre ktoré sa stotožnil s názorom prvoinštančného súdu, že je na mieste nariadiť výkon rozhodnutia a odvolanie sťažovateľky odmietnuť.

21. Podľa názoru ústavného súdu nemožno závery, ku ktorým krajský súd ako súd odvolací dospel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Krajský súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré odvolaniu sťažovateľky nevyhovel. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

22. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že okresný súd nevykonával dokazovanie k podstatným skutočностям, ústavný súd uvádza, že vykonávacie konanie nastupuje v prípade, ak nedôjde k dobrovoľnému rešpektovaniu práv a povinností určených v súdnom rozhodnutí. Z uvedených dôvodov musí aj výkon týchto rozhodnutí prebiehať tak, aby sa dosiahol účel základného konania. Výkon rozhodnutia musí prebiehať spravodlivo, efektívne, s dôrazom na záujem dieťaťa a individuálny charakter každého prípadu. Výkon rozhodnutia je vlastne zavíšením ochrany maloletého, ale aj ochrany rodičovských práv (*Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kortecová, A., a kol. Civilný mimosporový poriadok. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck. 2017*). Súd sa tak vo vykonávacom konaní zameriava iba na zisťovanie takých skutočností, ktoré majú význam pre tento typ konania a nevedú k ohrozeniu jeho efektívnosti (napr. aký je najlepší záujem maloletého dieťaťa v konaní o nariadení výkonu rozhodnutia, či dochádza k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia a dôvody, prečo sa neplní, materiálna a formálna stránka vykonateľnosti rozhodnutia, existencia skutočností, ktoré by nastali po vzniku exekučného titulu a pod.).

23. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj nariadenie znaleckého dokazovania a ustanovenie znalkyne z oboru klinickej psychológie detí, resp. klinickej psychológie dospelých, a to uznesením okresného súdu č. k. 8 P 425/2018-148 z 18. decembra 2019, je potrebné v tejto súvislosti konštatovať, že v konaní o nariadení výkonu rozhodnutia už nie je možné uplatniť predmetné námietky a sťažovateľka má, resp. mala tieto námietky formulovať v dovolaní proti konečnému rozhodnutiu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 P 425/2018, čo napokon aj učinila.

24. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej

moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

25. V okolnostiach prerokúvanej veci je podstatné, že napadnuté uznesenie krajského súdu nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou ani nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie svojich právnych záverov. Ústavný súd v takýchto prípadoch nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu.

26. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. Ústavný súd napokon dodáva, že matka sťažovateľky je v zjavnom konflikte záujmov vo vzťahu k jej možnosti ako zákonného zástupcu splnomocňovať akéhokoľvek právneho zástupcu na zastupovanie maloletej sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom či jej zastupovaniu v tomto konaní ako jej zákonná zástupkyňa, a to s poukazom na § 31 ods. 2 zákona o rodine, podľa ktorého žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

28. Ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že odmieta ústavnú sťažnosť z dôvodov uvedených (v časti pre nedostatok právomoci a v časti ako zjavne neopodstatnenú), nepovažoval za potrebné sa riešením tejto kolízie ďalej procesne zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu